

BATI TRAKYA'DA MÜSLÜMAN TÜRK AZINLIĞI ETKİLEYEN MEVCUT SORUNLAR

(GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ) ŞUBAT 2004-

*(Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği'nin – Gümülcine / YUNANİSTAN – Azınlık ve
İnsan Hakları Şubesi tarafından yapılan bir sunuş)*

Egnatias 75, Komotini 69100, GREECE/
Tel/Fax:+30.25310.29705 E-mail:btaytd@otenet.gr

(İlk kez Ekim 2003 tarihinde Varşova'da AGİT İnsani Boyut Toplantısında sunulmuştur)

KİMLİĞİN İNKARI VE ONUR KIRICI MUAMELE

Yunanistan, azınlığın Türk kimliğini inkar etme politikasında ısrar etmektedir. Türk dernekleri yasaklanmakta ve mahkemeler, yeni Türk derneklerinin tescilini reddetmektedir.

1999 yılında Dışişleri Bakanı Papandreou, Yunanistan'ın, en nihayetinde ulusal azınlıklarla ilişkin uluslararası düzeyde kabul görmüş normları uygulayacağını ve öz-kimlik hakkını tanıyacağını beyan etmiştir. Ne var ki bu beyan politik çevrelerde ve basında, Bakan aleyhine olduğu kadar Türk azınlık ile bu ilişkiyi savunmaya cüret eden Sivil Toplum Kuruluşları (STK) aleyhine de yaygın bir tepkiye yol açmıştır. Bunun sonucunda, Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Konvansiyonunu 1997 yılında imzalamış olmasına rağmen, Yunanistan bu konvansiyonu henüz onaylamamıştır.

Son yıllarda, azınlığı hedefleyen cezalandırıcı eylemler ortadan kalkmış gibi gözükmektedir. Son zamanlarda, Türk toplumunun mensuplarına karşı yetkililer tarafından sistematik taciz ve hukuk dışı cezalandırma uygulandığına ilişkin haberler alınmaktadır. Yine de, ağırlıklı olarak muhafazakar basın yoluyla önyargılı, nefret ifadeleri içeren beyanlar ve onur kırıcı davranışlar hala devam etmektedir. Ara sıra, bazı yüksek seviyeli şahıslar ile aşırı milliyetçi/dinci topluluklar medya ile el ele vermektedir.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

Yunanistan, isimlerinde “Türk” ifadesine yer veren, örneğin Rodop ili Türk Kadınları Kültür Derneği gibi sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerinin kurulmasına itiraz etmeye devam etmektedir. Dava, Trakya Asliye Hukuk Mahkemesi’nde temyize götürülmüş, ancak temyiz başvurusu 17 Ocak 2003 tarih ve 23/2003 sayılı kararla reddedilmiştir. Bunun sonucunda dava, yargıtay’a intikal etmiş, başlangıçta duruşma tarihi olarak 6 Şubat 2004 tarihi belirlenmiş, ancak yargıtay duruşmayı 28 Ocak 2005 tarihine ertelemiştir.

Batı Trakya Camileri Din Görevlileri Derneği gibi, örgütlenme özgürlüğünün kısıtlanmasına ve reddedilmesine ilişkin daha başka örnekler de söz konusudur. Bu dernek 1995 yılında kurulmuş ve başvurusundan bu yana, “Batı” ifadesinin, Trakya’nın Yunanlı oluşunu tartışmalı hale getireceği ve tanınmasının, hükümet tarafından atanmış olan Müftülerin gücünü zayıflatacağı” bahanesiyle mahkeme tarafından reddedilmiştir.

Hepsi de 20. yüzyıl başlarından bu yana meşru sivil toplum dernekleri olan Batı Trakya Türk Öğretmenleri Birliği; Gümlüçine Türk Gençler Birliği ve İskeçe Türk Birliği, 2004 Şubat tarihi itibarı ile yasaklı (tabelaları sökülmiş) durumdadır. İskeçe Türk Birliği davası temyizi sürecinde Yunanistan yargıtayı’nın önündedir. Mükerrer ertelemelerden sonra duruşma, 19 Eylül 2003 tarihinde yapılmıştır. Mahkeme 5 Aralık 2003 tarihli kararıyla davayı 23 Eylül 2004 tarihinde yapılacak olan Yargıtay Genel Kuruluna havale edilmiştir.

AZINLIK EĞİTİMİ

Lozan Antlaşmasınının 40. Maddesinde şöyle denilmektedir: ... Azınlık üyeleri, masrafları kendilerine ait olmak üzere, hayırseverlik, dini ve toplumsal kurumlar, okullar ve eğitim ve öğretim amaçlı sair kurumlar kurma, yönetme ve kontrol etme konusunda eşit haklara sahip olacaklar, buralarda kendi dillerini serbestçe kullanma ve kendi dinlerinin gereklerini serbestçe yapma hakkına sahip olacaklardır.

Lozan Antlaşmasınının 37. Maddesi uyarınca Türkiye ve Yunanistan, 38’den 44’e kadar Maddelerde yer alan hükümlerin, temel kanunlar olarak kabul edileceğini ve hiçbir kanunun, yönetmeliğin, ya da resmi fiilin, bu hükümlere aykırı olmayacağını, aynı şekilde hiçbir kanunun, yönetmelik veya resmi tedbirin bu hükümler karşısında öncelikli olmayacağını taahhüt etmiştir.

2003 Eylül ayı itibariyle Batı Trakya'daki azınlık okullarının sayısı 226'ya inmiştir (esasen 230 okul bulunmaktadır, ancak bunlardan 4-5 tanesinde artık öğrenci bulunmamaktadır). Yunanistan ile Türkiye arasındaki ikili anlaşmalar uyarınca bu okullarda, ana dil olarak Türk müfredatı, resmi dil olarak da Yunan müfredatı uygulanmaktadır.

Azınlık eğitimi, sürekli olarak devlet müdahalesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bunun sonucunda eğitimin özerk yapısında köklü değişiklikler gerçekleşmiş ve bu değişiklikler nedeniyle eğitimin kalitesi ciddi ölçüde erozyona uğramıştır. Halihazırda azınlık okulları, ne Yunanistan'ın ulusal eğitim hedefleriyle, ne de Türkçe müfredat ile Yunanca öğretim arasındaki hassas dengeyle uyumlu olmayan karmaşık, kısıtlayıcı bir dizi kanunla düzenlenmektedir.

Mevcut haliyle Türk azınlığın eğitim sistemi temel eğitim ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Bu durumun vatandaşlar ile devlet arasında karşılıklı saygı ve güven ortamının oluşmasına yardımcı olduğu da söylenemez. Bazı uzmanlar, bir umutsuzluk duygusu yaratmak ve ebeveyni, çocuklarını asimilasyonu hızlandırıp derinleştirecek olan devlet okullarına göndermeye zorlamak amacıyla azınlık eğitiminin kalitesinin kasıtlı olarak düşürüldüğü kanısındadır. Nedenleri ne olursa olsun, mevcut şartlar altında azınlık gençliği başarısızlığa mahkumdur. Öte yandan, bu durum Yunanistan'ın ulusal eğitim standartlarının aleyhine olup, ayrıca toplumun sosyal dokusuna da zarar vermektedir. Bunun da en basit nedeni, mevcut azınlık okullarının temelde ikinci sınıf vatandaşlar üretmesidir.

Hükümetin, AB'den temin edilen kaynaklarla desteklenen üstün teknik danışmanlık hizmetleriyle azınlık okullarının Yunanca müfredatını tek taraflı olarak iyileştirme çabaları istenen sonuçları sağlamamıştır. "Müslüman Çocukların Eğitimi Projesi"nin sınırlı bir etkisi olmuş ve bu proje, cemaatten direnç görmüştür, çünkü Atina, cemaatle şeffaflığı ve diyalogu sürdürme ve azınlık eğitiminin iyileştirilmesi için Türkiye ile tekrar işbirliği yapma fikrine ilgi duyuyormuş gibi gözükmemektedir.

Hükümetin, azınlık okullarındaki Encümen heyetleri (Sholiki Eforia) için yapılacak seçimler ile bu heyetlerin yetkilerini 2002 yılı sonu itibariyle kendi yolundaki elinde tutma inisiyatifi ileri yönde atılmış önemli bir adımdır. Encümen heyetleri, azınlığa kendi okullarının yönetimi konusunda belli derecelerde serbestlik ve kontrol imkanı tanıyan tek kurumdur. Bu kurumla ilişkili yönetmeliklerin, itirazı kabil şekilde değiştirilmesine rağmen, azınlık, seçim yetkisinin elde tutulmasını bir iyi niyet belirtisi olarak algılamıştır.

Türk azınlığı, okullarında Yunanca müfredatın iyileştirilmesine karşı çıkmaktadır. Ancak, Yunanca müfredatla birlikte, Türkçe müfredatın da yüksek Avrupa Standartlarına ulaşmak için iyileştirilmeye ihtiyaç duyduğunda ısrar etmektedir. Bu da ancak Yunanistan ile Türkiye arasında, daha önceki yıllarda olduğu gibi etkin bir işbirliği ve diyalog yoluyla mümkün olacaktır. Azınlıkta nüfuz sahibi olan kişiler, tekrarlanan çağrılarının sağır kulaklara takıldığından şikayetçidir.

Batı Trakya'daki Türk azınlığın derinleşen eğitim sorunlarına ulusal makamların ve uluslararası topluluğun dikkatini çekmek için, azınlık uzmanları, **“2002 YILINDA TRAKYA'DA AZINLIK EĞİTİMİ, ÇÖZÜM ARAYIŞINDA YENİ BİR PERSPEKTİF”** başlıklı bir özet rapor hazırlamıştır. Şu ana kadar Hükümet bu çağrıya kayıtsız kalmıştır.

Hükümet tarafından, iki azınlık okulundan, ilave öğrenci alacak yeri bulunmayan birisinde yeni bir ek bina inşa edilmesi (Gümölcine'deki Celal Bayar Lisesi), özellikle sözkonusu okulun Yunanistan ve Türkiye arasında daha iyi dönemlere ve ilişkilere ilişkin sembolik ve tarihsel bir değer taşıması nedeniyle, memnuniyetle karşılanan bir girişim olmuştur.

2003 yılı sonlarına doğru parlamentodan, azınlık okullarına devlet fonları sağlamaya ve dağlık bölgelerde yaşayan azınlık çocuklarının, bir okul taşıma programına dahil edilmesine yönelik iki karar geçirilmiştir. Bölge idareleri de ayrıca, azınlık okullarına bilgisayar ve eğitim malzemeleri dağıtmaya başlamıştır. Kamu İşleri Bakanı, yakın zamanlarda Trakya'ya yaptığı bir ziyarette, ilave yere ihtiyaç duyan azınlık okulları için 50 kadar prefabrik binanın tahsis edileceğini açıklamıştır. Bu yönde ayrıca, yapısal onarımlar ve iyileştirmeler için fon tahsisi yapılacaktır. Bu tür iyileştirmeler, normal şartlar altında azınlıktan olumlu tepkiler alacak olsa da, şeffaflıktan ve diyalogdan yoksun bir atmosferde, özellikle de vakıfların yönetimini halka iade etmeyi reddettikleri bir dönemde hükümetin azınlık okullarını finanse etme yönündeki aşırı istekliliği, bazı art niyetler konusunda tereddüt ve kuşku yaratmaktadır.

Ne var ki azınlığın başlıca Sivil Toplum Kuruluşu (STK) olan “Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği” ile yasaklanan “Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği”nin, “Müslüman Çocukların Eğitimi” Projesinin Atina Üniversitesi Profesörleri olan yöneticileriyle bir diyalog

başlatma girişiminde bulduklarını belirtilmeye değer görülmektedir. 2003 yılı sonlarına doğru farklı siyasi partileri temsil eden altı eski ve yeni azınlık parlamenterleri Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanına, sorunlarını ve taleplerini dikkate almaya davet ederek çağrıda bulunmuştur. Ayrıca, ana muhalefet partisi liderini de ziyaret ederek azınlığın durumu konusunda bilgi vermişlerdir. Basında, bu buluşma sonrasında Başbakanın, azınlık sorunları üzerinde odaklanan kısıtlı bir kabine toplantısı düzenlediği haberleri yer almıştır. Sonunda iki dilli ana okullarının kurulması ve Trakya'daki kamu okullarının müfredatına "Türkçe"nin ilave edilmesine ilişkin bazı beyanlarda bulunulmuştur. Ama bu beyanlar söylem olmaktan öteye geçmemiştir, çünkü ülke, herhangi bir şey yapılmadan önce hızla seçim öncesi atmosfere girmiştir.

DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ

Son yıllarda, camileri ve Müslüman mezarlıklarını hedef alan arada bir görülen saldırılar ve kutsal mekan ve simgelere saygısızlık fiillerinin azalması cesaret vericidir. Durum bireysel dini haklar açısından ümit verici olarak değerlendirilebilir. Zaman zaman gecikmelerle ve engellemelerle de olsa, azınlık toplumuna genellikle camilerini inşa etme ve onarma için gerekli izinler verilmektedir. Son zamanlarda, bireysel ibatede müdahale konusunda hiçbir haber duyulmamıştır.

Buna karşılık, Müslüman dini liderlerin, yani Müftülerin devam eden kurumsal sorunlarının çözümüne yönelik hiçbir ilerleme kaydedilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), iki ayrı davada, yani Yunanistan Aleyhine Şerif davasında (14 Aralık 1999 – Dava No: 38178/97) ve Yunanistan Aleyhine Ağa davasında (17 Ekim 2003 – Dava No: 50776/99 & 52912/99) Yunanistan'ın, Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonunun 9. Maddesini ihlal ettiği sonucuna varmıştır. Mahkeme, 9. Madde ihlali olduğuna ilişkin tespiti nedeniyle, 10. Madde ihlali iddialarını görüşmemeyi tercih etmiştir. Bu arada Yargıtay, Gümlüçine'nin seçilmiş müftüsü İbrahim Şerif tarafından, Müftülük görevi için seçimlerin yapılması yönündeki bir başvurusunu geri çevirmiştir.

Devlet, azınlığın seçilmiş Müftülerini gözardı etmeye devam etmekte ve kendi insanları arasında bile itibar ve saygıdan yoksun olan bir dizi atanmış memur ile çalışmaktadır. Gümlüçine, İskeçe ve Dimetoka'daki Müftülüklere devlet tarafından tayin edilmiş olan kişilerin yetkisi tartışmalıdır,

çünkü bu kişiler azınlık toplumu tarafından kabul edilmediği gibi, toplum içinde saygı da görmemektedirler.

AİHM kararlarına ve Yargıtayın, cemaate yönelik mesajların bir yetki ihlali oluşturmayacağı ve bu nedenle herhangi bir cezai müeyyide gerektirmediği yolundaki içtihatına rağmen, İskeçe'nin seçilmiş müftüsü olan Mehmet Emin Ağa, son zamanlara kadar adli kovuşturmalara kendisi tabi tutulmuştur. Ancak, 2003 yılı sonlarına doğru, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde görülenler dışında, aleyhine açılmış olan ve devam eden tüm davalar düşürülmüştür. 1990 ile 2003 arasında Mehmet Emin Ağa hakkında 20'yi aşkın ceza davası açılmış ve temyizlerden sonra 63 aya indirilen 129 ayı aşkın hapse mahkum edilmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi, Strasbourg'da görülen birkaç istisna dava dışında, İskeçe seçilmiş müftüsü halihazırda yeni hukuk davalarıyla karşı karşıya değildir. Şu ana kadar, maruz kaldığı fiziki zarar ile psikolojik baskı için Müftü Ağa'ya herhangi bir maddi ve manevi tazminat verilmiş değildir. Azınlık ise devletin, vicdani konularda müdahaleden vazgeçmesini ve nihai olarak da azınlığın kendi dini liderlerini seçme hakkını kabul etmesini beklemektedir.

İSLAMİ VAKIFLAR

İslami Vakıflar, Azınlığın kültürel, tarihi ve dini mirasının temel bir parçasını oluşturmaktadır. Halihazırda İslami Vakıfların yönetim kurullarında görev yapmakta olan kişiler, 1960lı yılların Askeri Cuntası tarafından atanmış olan kişilerdir ve bu atanmış yönetim kurulları, Yunanistan'daki askeri diktatörlüğün, Yunanistan'ın demokrasiye dönüşünden sonra bile varlığını koruyan birkaç tartışmalı fiilden birisidir.

Devlet, bu vakıfların mali muafiyetini göz ardı ederek, Müslüman Vakıflarının mülkiyetindeki mal varlıklarına aşırı vergiler ve yasal yaptırımlar uygulamaya devam etmektedir. Azınlığın, bu vakıfları yönetememesi ve hesaplarına erişememesi, ayrıca, bu vakıflardan elde edilen gelirleri, okulların bakımı ve iyileştirilmesi gibi toplumun hayati ihtiyaçları için harcamalarına da engel olmaktadır.

Azınlık liderlerinin tekrarlanan çağrılarına ve yüksek dereceli Devlet Memurlarının (Bölge Genel Sekreterliği, İçişleri Bakanı ve Dışişleri Bakanı) kamuoyuna yaptığı azınlığın geleneklerine ve beklentilerine paralel yeni yasal düzenlemelerin yapılacağı ve yeni vakıf kurulları için serbest seçimlerin yapılmasına izin verileceği yolundaki açıklamalara rağmen, şu ana kadar bu amaca

yönelik hiçbir adım atılmış değildir. Atılacak bu tür adımlar, Yunanistan'ın Lozan Antlaşması ile üstlenmiş olduğu yükümlülüklerle uygun olacaktır.

VATANDAŞLIKTAN ÇIKARTILAN / VATANSIZLAR SORUNU

Yunanistan Vatandaşlık Kanununun (1955 tarih ve 3370 sayılı Kanun) 19. Maddesi, ırkçı ayrımcılığın ve temel vatandaşlık hakkının kaba ihlaline bariz bir örnek olmuştur. Bu madde, Yunanistan anayasasına ve uluslararası hukuka aykırı olup, şu hükmü getirmektedir: “Yunan kökenli olmayan ve geri dönme niyeti olmaksızın Yunanistan'dan ayrılan bir vatandaşın, Yunan vatandaşlığını kaybettiği ilan edilebilir. Aynı şey, Yunan olmayan etnik kökenden gelen, Yunan anne ve babadan doğan ve yurt dışında ikamet eden kişiler için de geçerli olacaktır. Her iki ebeveynin, ya da hayattaki ebeveynin de vatandaşlığı kaybetmesi halinde, yurtdışında yaşayan küçük çocukları da Yunan vatandaşlığından çıkarılabilir.”

23 Ocak 1998 tarihinde Yunanistan Vatandaşlık Kanununun 19. Maddesi parlamento tarafından yürürlükten kaldırılmıştır. Bu adım, gerek uluslararası toplum, gerekse Türk azınlık tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

Ne var ki, o tarihteki Yunanistan İçişleri Bakanı Alekos Papadopoulos, bu maddenin iptalinin, geriye dönük işlemeyeceğini açıklamıştır. Ayrıca, 19. Maddenin, o tarihten itibaren yaklaşık 60,000 kişinin Yunanistan vatandaşlığını kaybetmesine neden olan 1955 tarihli yasal bir düzenlemeye dayalı olarak yürürlüğe girdiğini belirtmiştir. ... Bu uygulamanın kurbanlarının çoğu, Türk azınlığının üyeleridir.

Devletin vatandaşlıktan iskat işlemlerinin büyük çoğunluğu, Yunan Anayasasına olduğu kadar Yunanistan'ın imza atmış olduğu çok sayıda uluslararası belgeye aykırı olarak, yurtdışında bulunan vatandaşlar aleyhine idari kararlar şeklinde yürürlüğe konmuştur.

Anayasanın 4. Maddesi:

i. Bütün Yunanlılar kanun önünde eşittir.

ii...

iii. Yunan vatandaşlığından çıkarılmaya, sadece gönüllü olarak başka bir ülke vatandaşlığının alınması, ya da yabancı bir ülkede ulusal çıkarılara aykırı hizmetlerin yürütülmesi halinde, ayrıntıları kanunla öngörülen şartlar ve işlemler çerçevesinde mümkün olabilecektir.

...

Anayasanın 20. Maddesi:

- i. Herkes, mahkemeler yoluyla yasal koruma alma hakkına sahip olacak ve kanunla öngörülen hakları veya çıkarları ile ilgili görüşlerini mahkemeler huzurunda ifade edebilecektir.
- ii. Bir kişinin bir ön duruşma hakkı, sözkonusu kişinin hak veya çıkarları pahasına kabul edilen idari bir fiil veya önlem için de ayrıca geçerlidir.

Anayasanın 25. Maddesi:

Bir birey ve toplumun bir üyesi olarak insanların hakları ile anayasal refah devleti prensibi, devlet tarafından garanti edilmiştir. Devletin tüm kurumları, bu hakların engellenmeksizin ve etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamakla mükellef olacaktır...

Ne var ki tecrübeler, 19. Maddenin iptalinden sonra, durumu düzeltecek pek bir şey yapılmadığını göstermektedir. Az sayıda istisna dışında, vatandaşlıktan atılanlar Yunanistan vatandaşlığını geri kazanmış değildir. Halihazırda, yurtdışında yaşayan binlerce vatansız insan bulunmaktadır.

Ülkeyi hiçbir zaman terk etmeyen Yunan vatandaşlarının 19. Madde kapsamında (...geri dönme niyeti olmaksızın ülkeden ayrılmış olmak...) vatandaşlıktan atılmaları anlaşılır gibi değildir. Öyle görünüyor ki, bu kategoride Yunanistan’da yaşayan yüzlerce mağdur bulunmaktadır. Hükümetin şu ana kadar tekrarlanan vaatlerine rağmen, sözkonusu vatansız insanlardan sadece belli bir bölümüne vatandaşlık verilmiş ve bu da sanki söz konusu kişiler sıradan üçüncü ülke vatandaşlarıymış gibi, bir naturalizasyon (vatandaşlığa alma) süreci yoluyla yapılmıştır.

Binlerce insan, vatandaşlıklarının ellerinden alınması amacıyla devlet (Vatandaşlık Konseyi kararları yoluyla İçişleri Bakanlığı) tarafından kullanılan belgelerin ve sözde “kanıtların” ya farkında değildir, ya da bunlara erişmelerine izin verilmemektedir. Bu da hassas belgelerin “gizliliği” bahanesiyle yapılmaktadır. Bu tür bilgilerin açıklanmasının, ulusal çıkarlara zarar vereceği ve Yunanistan’ın ününe gölge düşüreceği gerekçesiyle, Yunanistan Ombudsman’ının bile bu belgelere erişmesine izin verilmeyebileceği söylenmektedir. Ulusal mahkemeler, başvuruların, dava açmakta geç kalındığı, ya da gerekli kanıtları/belgeleri sunulmadığı gibi gerekçelerle kararları geciktirmekte ve/veya davaları reddetmektedir.

Şu ana kadar, bazıları anlaşılır nedenlerden ötürü son derece zor şartlar altında, yurt dışında yaşamakta olan ve hukuk dışı yollarla vatandaşlıktan çıkarılmış bulunan binlerce insana ve çocuklarına vatandaşlık haklarının geri verilmesine yönelik hiçbir adım atılmış değildir...

21 Eylül 1999 yılında Viyana'daki AGİT Uygulama Gözden Geçirme Konferansında Yunan Delegasyonu, Yunanistan-Helsinki İzleme (GHM) ve Uluslararası Azınlık Hakları Grubunun (MRG) Yunanistan raporlarının sunuşunu müteakip cevap hakkını kullanarak şunları ifade etmiştir:

... Ortaya konan soru, vatandaşlıklarını kaybeden insanlarla ne yapılacağıdır. Yunan Hükümetinin bu konudaki pozisyonu açıktır: Yunan vatandaşlığı almayı arzu eden kişiler, Yunan Hukuku ile öngörülen yasal işlemler yoluyla vatandaşlık başvurusunda bulunabilir...

Şu ana kadar, vatandaşlıklarını GERİ KAZANMALARINI mümkün kılacak şekilde 19. Madde kurbanlarına bir çıkış yolu sağlayacak hiçbir özel prosedürün düzenlenmemiş olmasının nedenlerini anlamak zordur. Yukarıda da belirtildiği gibi, vatandaşlığa kabul (politographisi), tamamen farklı bir uygulamadır...

Aşağıdakileri gözönünde bulundurmak önem arz etmektedir:

Müslüman Türk azınlığın üyeleri, Lozan Barış Antlaşması ve ilgili protokolleri ile verilen özel bir statüden yararlanmaktadır. Müslüman Türk Azınlığı, Yunan nüfusunun, Birinci Dünya Savaşı sonunda Türkiye ile Yunanistan arasında gerçekleşen nüfus değişiminden muaf tutulan "etablis" (kurucu) unsurları olarak değerlendirilmektedir. Bu kişiler, aynı Antlaşma ile bu antlaşmayla ilişkili belgelerle koruma altına alınan münhasır azınlık haklarından yararlanmaktadır. Vatandaşlık elde etmek için naturalizasyon (vatandaşlığa kabul) prosedürünün uygulanması halinde bu yöntem, özel azınlık haklarını ve ayrıcalıklarını kullanmalarını engellemektedir.

Müslüman Türk azınlığının üyelerinin Yunan vatandaşlığından çıkarılması ve sonuçtaki vatansızlık da uluslararası anlaşmaların, özellikle de AB müktesebatının ihlalidir. Buna ilave olarak, Yunanistan'ın Avrupa Birliğine giriş tarihi (1981) itibarıyla, Yunanistan vatandaşları ortak AB sınırları dahilinde "Avrupa Vatandaşlığı" haklarını, yani serbest dolaşım, istihdam, mülkiyet haklarını, vb. hakları kazanmışlardır, ancak bu haklar da ihlal edilmiştir.

Yunanistan'ın, bir yasal düzenlemeyle ve mağdurların, vatandaşlıklarını tekrar kazanmak için başvurmalarını sağlayacak pratik bir yöntem uygulamaya koyarak, Vatandaşlık Kanununun 19. Maddesi uyarınca yürürlüğe konan tüm vatandaşlıktan çıkarma kararlarını iptal etmek (Suç işlendiğine dair kanıtlarla desteklenmediği sürece... bu durumda 19. Madde kapsamında vatandaşlıktan çıkarmanın uygulanmaması gerekirdi...) suretiyle genel bir çözüm sunarak, bu tarihi hatayı düzeltmesi gerekmektedir. Ayrıca Yunanistan'ın, Yunan vatandaşlığına tekrar

geçmeyi istesin veya istemesinler, 19. Madde mağdurlarına ve bunların ailelerine, vatanlarını ve akrabalarını kolayca ve engellenmeksizin ziyaret etme imkanı tanınması beklenmektedir.

SİYASİ KATILIM VE TEMSİL

Türk azınlığı, Yunanistan nüfusunun % 1'inin biraz üstünde bir kesimi temsil etmektedir. Sayılarına ilişkin tahminler, 120,000 ila 150,000 arasında değişmektedir. Bu rakamlar arasındaki fark kısmen üçüncü ülkelerde yaşayan, okuyan veya çalışan nüfus gruplarından olduğu kadar, iç göçlerden de kaynaklanmaktadır. (Atina'da yaşayan dikkate değer büyüklükte bir azınlık toplumu bulunmaktadır.)

Genel seçimlerde % 3 ulusal barajının konulmasıyla azınlıklar, bağımsız adaylar veya kendi siyasi partileri yoluyla kendi temsilcilerini seçip parlamentoya gönderme hakkını kaybetmiştir. Bu barajın konulmasından sonra azınlık adayları, seçimlere diğer siyasi partilerin listelerinden girmek zorunda kalmıştır. Yasal ve demokratik korumaların bulunmaması nedeniyle ve azınlığın mahalli sınırlar içerisindeki demografik ağırlığını sulandıran idari oyunların (illerin birleştirilmesi gibi) bir sonucu olarak, mevcut seçim sistemi, azınlığın, mahalli idarelerin karma organlarında olduğu kadar Yunanistan Ulusal Meclisinde orantılı bir şekilde temsilini garanti etmemektedir. Kapodistriyas Planı çerçevesinde bölgelerin, illerin ve belediyelerin idari olarak yeniden yapılandırılması yoluyla azınlığın, sayısının nüfusun yarısından fazlasını oluşturduğu tek il olan Rodopi Valisini seçmesi etkili bir şekilde engellemiştir. Aynı plan yoluyla, azınlık tarafından kontrol edilen mahalli idarelerin sayısı 4 belediye ve 7 nahiye ile sınırlanmıştır.

KAMU HİZMETLERİNDE İSTİHDAM

Son yıllarda, iş dünyasında eşit hakların verilmesi konusunda ilerleme kaydedilmiştir. Ne var ki kamu hizmetinde istihdama eşit erişim, etkili olmaktan uzaktır. Kamu hizmetinde azınlık temsilcilerinin bulunması genellikle dil bilmeyeyle ilişkili sorunlara atfedilmektedir. Bu eksikliğin temel nedenlerinden birisi, azınlık okullarında hem Türkçe hem de Yunanca öğretimin genel seviyesinin düşük olmasıdır. Son zamanlara kadar, umutsuzluk içindeki aileler 10-11 yaşındaki çocuklarını, onurlu bir eğitime kavuşabilmeleri için yurtdışına gönderiyordu. Akıcı dil kullanımından ziyade fiziki kondüsyon ve hizmet gerektiren işlerde bile dışlamanın ağır bastığını

anlamak zordur. Durumu daha da kötüleştiren aynı düzenlemelerin, farklı nüfus gruplarına seçici olarak uygulanması gerçeğidir.

2002 ve 2003 yılları içinde, azınlığın yaklaşık yüz genç üyesine, AB destekli Vatandaşlık Danışma Büroları gibi, çeşitli mahalli idare işlerinde geçici iş bulunması cesaret vericidir. Ayrıca, sembolik sayıda azınlık gencine, Rodopi, İskeçe Valiliklerinde ve Doğu Makedonya ve Trakya Genel Sekreterliğinde iş verilmiştir. Azınlık, bu tür uygulamaların genişletilmesine yönelik dengeli ve tutarlı bir yaklaşım beklemektedir.

Devletin, azınlık sivil görevlilerinin işe alınmasında son derece istekli olduğu tek sektör, azınlık eğitimidir. Ne var ki bu, yarardan çok sorun yaratmaktadır. Çünkü Devlet, azınlığın özerk eğitim sistemlerine tek taraflı olarak müdahale etmekte, kendi eliyle seçtiği, maaşını kendisi verdiği Türk öğretmenleri ve idari personeli devlet kontrolündeki özel bir enstitüdeki (Selanik Özel Pedagoji Akademisi) stajyerler arasından atama yoluyla empoze etmektedir. Azınlık okulları devlet mülkiyetinde değildir. Yani bu okullar devlet okulları değildir. Sonuç olarak devletin bu alandaki uygulaması, azınlık ile devlet arasında sürekli olarak istenmeyen bir sürtüşme kaynağına dönüşmüştür.

Lozan Antlaşmasınının 40. Maddesine göre... azınlık kendi okullarını kurma, yönetme ve kontrol etme hakkına sahiptir.... Devletin bu hayati konuda uzlaşmayı reddetmesi, gereksiz sürtüşme yaratmaya devam etmekte ve azınlık eğitiminin kalitesini düşürmektedir.